

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
01.04.2022
Hetkel kehtiv
RT I, 19.01.2022, 5

Politsei ja piirivalve seadus¹

Vastu võetud 06.05.2009

[RT I 2009, 26, 159](#)

jõustumine 01.01.2010, osaliselt 01.01.2012

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
26.11.2009	RT I 2009, 62, 405	01.01.2010
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011 jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
09.06.2010	RT I 2010, 41, 240	01.09.2010
23.12.2010	RT I, 31.12.2010, 3	01.07.2011
09.02.2011	RT I, 04.03.2011, 1	01.04.2011
17.02.2011	RT I, 21.03.2011, 2	01.01.2012 Kehtetu [RT I, 29.06.2012, 2]
23.02.2011	RT I, 22.03.2011, 1	01.04.2011, osaliselt 01.01.2012
08.12.2011	RT I, 22.12.2011, 3	23.12.2011 Kehtetu [RT I, 29.06.2012, 2]
08.12.2011	RT I, 29.12.2011, 1	01.01.2012, osaliselt 01.11.2014
06.06.2012	RT I, 27.06.2012, 5	01.09.2012
06.06.2012	RT I, 29.06.2012, 1	01.04.2013
06.06.2012	RT I, 29.06.2012, 2	09.07.2012, osaliselt 01.01.2013
14.06.2012	RT I, 04.07.2012, 1	01.08.2012
13.06.2012	RT I, 06.07.2012, 1	01.04.2013
13.06.2012	RT I, 10.07.2012, 2	01.04.2013
14.11.2012	RT I, 06.12.2012, 1	01.01.2013
20.12.2012	RT I, 31.12.2012, 4	01.01.2013
14.03.2013	RT I, 26.03.2013, 2	01.04.2013
12.06.2013	RT I, 02.07.2013, 1	01.09.2013, osaliselt 01.01.2014
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014, osaliselt 23.03.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
18.11.2014	RT I, 02.12.2014, 1	12.12.2014; osaliselt 01.01.2016 jõustuma pidanud muudatus välja jäetud [RT I, 31.12.2015, 9]
19.11.2014	RT I, 13.12.2014, 1	01.01.2016, jõustumisaeg muudetud
17.12.2014	RT I, 31.12.2014, 4	01.07.2016 [RT I, 17.12.2015, 1] 01.01.2015

06.01.2015	RT I, 07.01.2015, 8	06.01.2015 – Riigikohtu üldkogu kohtuotsus tunnistab põhiseaduse vastaseks ja kehtetuks politsei ja piirivalve seaduse § 106 lg 1 osas ja politsei ja piirivalve seaduse muutmise seaduse § 1 punkt 4 osas, milles need ei võimaldanud politseinikele, kes pensioneerusid perioodil 1. jaanuar 2010 kuni 31. detsember 2012, määratud vanaduspensione tõsta lähtuvalt sarnast tööd tegevate politseinike ametipalkadest 1. jaanuaril 2013.
18.02.2015	RT I, 19.03.2015, 2	29.03.2015; tekstis alates §-st 43 läbivalt asendatud sõna „ametisse” sõnaga „ametikohale”.
25.11.2015	RT I, 17.12.2015, 1	20.12.2015, osaliselt 01.07.2016
17.12.2015	RT I, 31.12.2015, 9	01.01.2016
07.12.2016	RT I, 15.12.2016, 2	01.01.2017
08.02.2017	RT I, 03.03.2017, 1	01.07.2017
20.04.2017	RT I, 05.05.2017, 1	01.07.2017
19.06.2017	RT I, 06.07.2017, 2	01.10.2017
09.05.2018	RT I, 25.05.2018, 1	01.01.2019
14.06.2018	RT I, 06.07.2018, 3	01.01.2020; osaliselt muudetud [RT I, 19.03.2019, 6]
17.10.2018	RT I, 26.10.2018, 1	01.04.2022
16.01.2019	RT I, 05.02.2019, 1	15.02.2019
12.02.2019	RT I, 01.03.2019, 1	01.01.2020
20.02.2019	RT I, 13.03.2019, 2	15.03.2019
20.02.2019	RT I, 19.03.2019, 6	01.05.2019
20.02.2019	RT I, 19.03.2019, 12	01.09.2019
17.06.2020	RT I, 04.07.2020, 1	14.07.2020
12.11.2020	RT I, 21.11.2020, 1	01.01.2021
25.11.2020	RT I, 10.12.2020, 1	01.01.2021
12.04.2021	RT I, 13.04.2021, 10	12.04.2021 - Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnistab avaliku teenistuse seaduse § 95 lõike 1 ja § 15 punkti 5 ning politsei ja piirivalve seaduse § 40 punkti 3 põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks osas, milles need koostoimes kohustavad politseiametniku teenistusest vabastama, kui ta on kriminaalmenetluses kahtlustatav.
15.06.2021	RT I, 08.07.2021, 1	15.07.2021
12.01.2022	RT I, 19.01.2022, 1	29.01.2022

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab politsei ülesanded, õigused, korralduse ja politseiteenistuse õiguslikud alused.

(2) Politsei on täidesaatva riigivõimu institutsioon, mis kuulub Siseministeeriumi valitsemisalasse ning kelle põhiülesanneteks on avaliku korra kaitsmine, piirihalduse asjade korraldamine, merereostuse avastamine ja likvideerimine, merel otsingu- ja päästetööde korraldamine ning kodakondsuse ja migratsiooni valdkonna asjade korraldamine.

(3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(4) Politsei ülesanded ja tegevus süüteomenetluses on sätestatud kriminaalmenetluse seadustikus ja väärteomenetluse seadustikus.

(5) Politsei ülesannetele ja tegevusele avaliku korra kaitsel kohaldatakse korrakaitseadust, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi.
[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(6) Politseiteenistusele laieneb avaliku teenistuse seadus käesolevast seadusest tulenevate erisustega.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 2. [Kehtetu -RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

2. peatükk POLITSEI ÜLESANDED JA KORRALDUS

§ 3. Politsei ülesanded

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(1) Politsei ülesanneteks on:

1) karistusseadustiku 9., 12., 13., 16., 17., 21. ja 22. peatükis sätestatud süütegude ennetamine, kui see ülesanne ei ole seadusega antud muu korrakaitseorgani pädevusse, ning avaliku korra kaitse korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras;

[RT I, 05.02.2019, 1- jõust. 15.02.2019]

2) dokumentide ja tegevuslubade väljastamine eriseadustes sätestatud alustel ja korras;

3) kodakondsuse ja migratsiooni valdkonna asjade korraldamine;

4) otsingu- ja päästetöö tegemine ning merereostuse avastamise ja likvideerimise korraldamine sise- ja territoriaalmeres, majandusvööndis, Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel ning muus piiriveekogus;

[RT I, 27.06.2012, 5- jõust. 01.09.2012]

5) otsingutööde tegemine maismaal lennuõnnetuse korral;

6) piirivalve valdkonna asjade korraldamine;

7) süütegude menetlemine ja karistuste täideviimine seaduses sätestatud alustel ja korras;

8) Vabariigi Presidendi ja tema perekonna, samuti seaduses sätestatud juhul ametist lahkunud presidendi, peaministri, välisriigi riigipeade, valitsusjuhtide, välisministrite ning Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori või tema volitatud isiku poolt käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel määratud isikute kaitsmine ning Vabariigi Valitsuse poolt käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel või Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori poolt käesoleva paragrahvi lõike 4²alusel määratud objektide valvamine;

[RT I, 19.03.2019, 6- jõust. 01.05.2019]

9) muude seadusest ja selle alusel antud õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmine.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(1¹) Nõuded politsei ülesannete täitmisel sündmuskoha lineaarmõõtmise mõõteprotseduurile ja mõõtetulemuse töötlemisele kehtestab Vabariigi Valitsus või tema volitatud ministermäärusega.

[RT I, 25.05.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(2) Isikute kaitse ja objektide valve korraldamise alused, teostamise viisid ning koostöö korra kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(3) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või tema volitatud isik määrab vajaduse korral kaitsealused isikud, nende kaitsmise viisid ja kestuse.

[RT I, 19.03.2019, 6- jõust. 01.05.2019]

(4) Politsei poolt valvatavate objektide loetelu kehtestab Vabariigi Valitsusmäärusega. Vabariigi Valitsuse määratud valvatavate objektide valve teostamise viisid määrab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(4¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 4 sätestatud otsingu- ja päästetöö tegemisel osaleb Päästeamet päästeseaduses sätestatud alustel ja korras. Politsei- ja Piirivalveameti ning Päästeameti koostöö korraldamisel lähtutakse kiirema abi põhimõttest, mille järgi reageerib sündmusele esimesena lähim vastavat varustust omav üksus.

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

(4²) Politsei poolt ajutiselt valvatavate objektide loetelu, objektide valve teostamise viisid ning ajalise kestuse määrab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor käskkirjaga.

[RT I, 19.03.2015, 2- jõust. 29.03.2015]

(5) Otsingu- ja päästetöö, sealhulgas Eesti merealal ning Peipsi, Lämmi- ja Pihkva järvel ning muus piiriveekogus merereostuse avastamise ja likvideerimise korra kehtestab [Vabariigi Valitsusmäärusega](#).
[RT I, 27.06.2012, 5- jõust. 01.09.2012]

(6) Politsei- ja Piirivalveamet menetleb käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ülesannetega seoses talle saabunud või Häirekeskuse vastuvõetud hädaabiteadet.
[RT I, 15.12.2016, 2- jõust. 01.01.2017]

(7) Hädaabiteadete menetlemise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
[RT I, 03.03.2017, 1- jõust. 01.07.2017]

§ 4. Politsei- ja Piirivalveamet

(1) Politsei- ja Piirivalveamet on Siseministeeriumi valitsemisalas asuv valitsusasutus. Politsei- ja Piirivalveamet on politseiasutus.

(2) Politsei- ja Piirivalveameti tööpiirkond on Eesti Vabariigi territoorium, kui seaduses või välislepingus ei ole sätestatud teisiti.

(3) Politsei- ja Piirivalveametit juhib peadirektor.

(4) Politsei- ja Piirivalveameti pädevuses on politseile pandud ülesannete täitmine. Seadusega, määrusega, valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga ning Politsei- ja Piirivalveameti peadirektori käskkirjaga võib Politsei- ja Piirivalveameti ülesannete täitmise pädevuse määrata Politsei- ja Piirivalveameti struktuuriüksuse, sealhulgas prefektuuri territoriaalse või funktsionaalse struktuuriüksuse või arestimaja täpsusega.
[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(5) Politsei- ja Piirivalveameti kriminaalpolitsei, riigipiiri valvamise, objektide valvamise, isikute kaitsmise ja teabeturbe korralduse struktuur, teenistuskohdade koosseis ja isikkoosseis on asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teave avaliku teabe seaduse tähenduses.
[RT I, 19.03.2019, 6- jõust. 01.05.2019]

§ 5. Prefektuur

(1) Prefektuur on Politsei- ja Piirivalveameti piirkondlik struktuuriüksus.

(2) Prefektuuri juhib prefekt.

(3) Prefektuuri koosseisu kuuluvad territoriaalsed ja funktsionaalsed struktuuriüksused ning arestimajad. Territoriaalsed struktuuriüksused on jaoskonnad, kordonid ja piiripunktid ning funktsionaalsed struktuuriüksused on bürood.

§ 6. Ametikohtade kehtestamine

[Kehtetu -RT I, 06.07.2012, 1- jõust. 01.04.2013]

§ 6¹. Ametnike ametikohale nimetamise ja töötajate töökohale võtmise erisus

[RT I, 26.03.2013, 2- jõust. 01.04.2013]

(1) Politsei- ja Piirivalveameti ametniku ametikohale nimetamisel ja töötajaga töölepingu sõlmimisel kohaldatakse olenevalt teenistuskohast käesoleva seaduse § 40 punktides 1–7 ja 9 ning §-des 42 ja 43 sätestatud ka juhul, kui vastav teenistuskohas ei ole politseiametniku ametikoht, kuid teenistuskohal ülesannete täitmiseks on vajalik juurdepääs:

1) andmekogule, mille vastutav töötaja on Siseministeerium või Politsei- ja Piirivalveamet;

2) avaliku teabe seaduse § 35 lõike 1 punktides 5¹ ja 5² sätestatud teabele või
[RT I, 26.03.2013, 2- jõust. 01.04.2013]

3) Politsei- ja Piirivalveameti ametnike ja töötajate eriliiki isikuandmetele.
[RT I, 13.03.2019, 2- jõust. 15.03.2019]

(2) Politsei- ja Piirivalveameti struktuuriüksuse juhi ametikohal teenistuses olev ametnik peab vastama ametniku kutsesobivusnõuetele.
[RT I, 19.03.2015, 2- jõust. 29.03.2015]

(3) Politsei- ja Piirivalveameti struktuuriüksuse juhi kutsesobivusnõuded, sealhulgas haridusnõuded, ning nende kontrollimise tingimused ja korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.
[RT I, 19.03.2015, 2- jõust. 29.03.2015]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teenistuskohdade loetelu kehtestab Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor käskkirjaga.
[RT I, 19.03.2015, 2- jõust. 29.03.2015]

§ 6². Teenistuse korraldamise pädevus

(1) Politsei- ja Piirivalveameti ametniku, sealhulgas politseiametniku teenistust ja töötaja töötamist korraldab, nimetab ta ametikohale ja vabastab ametikohalt, sõlmib temaga töölepingu ja lõpetab selle või ütleb selle üles, määrab tema palga või lepib kokku töötasu, viib ta ühelt teenistuskohalt üle teisele, peatab tema avaliku võimu teostamise õiguse või võimaldab töötajal kasutada õigust keelduda töö tegemisest ja annab loa, kui seadus sätestab ametisse nimetamise õigust omava isiku loa nõude, Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või Politsei- ja Piirivalveameti põhimääruses sätestatud isik.

[RT I, 19.03.2015, 2- jõust. 29.03.2015]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul ning Politsei- ja Piirivalveameti töö korraldamiseks võib Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor või Politsei- ja Piirivalveameti põhimääruses sätestatud isik anda käskkirja.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 6³. Distsiplinaarvõimu teostamise pädevus

(1) Politsei- ja Piirivalveameti ametniku suhtes, kes ei ole politseiametnik, distiplinaarvõimu teostamisel kohaldatakse avaliku teenistuse seaduses sätestatud, arvestades käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi.

(2) Lisaks avaliku teenistuse seaduses sätestatud on käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ametniku suhtes distiplinaarmenetluse alustamise õigus ja distiplinaarkaristuse määramise õigus valdkonna eest vastutaval ministril.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 7. Politseiametnike ettevalmistus

Politseiametnikke valmistab ette Siseministeeriumi valitsemisalas asuv rakenduskõrgkool (edaspidi *sisekaitsealine rakenduskõrgkool*).

2¹. peatükk RIIKLIK JÄRELEVALVE

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

1. jagu Üldsätted

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

§ 7¹. Riikliku järelevalve meetme kohaldamise õigus

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

Korrakaitse seaduses sätestatud riikliku järelevalve meetme kohaldamise õigus on politseiametnikul. Politsei- ja Piirivalveameti muul ametnikul on riikliku järelevalve meetme kohaldamise õigus, kui eriseadus ei sätesta teisiti ja meetme kohaldamine on seotud tema teenistusülesannete täitmisega.

[RT I, 19.03.2015, 2- jõust. 29.03.2015]

§ 7²–§ 7⁶. [Kehtetud -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 7⁷. Koostöö muude isikute ja asutustega ning asja sundkasutusse võtmine

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

(1) Politsei teeb muude isikute ja asutustega oma pädevuses koostööd avalikku korda ähvardava ohu ennetamiseks, tõrjumiseks ja korrariikumiste kõrvaldamiseks.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]

(2) Politsei teavitab muid asutusi nende pädevuses teadaolevast ohust või korrariikumisest ning teeb ettepaneku pädevale haldusorganile rakendada riikliku järelevalve meetmeid, ohu tõrjet või selgitada välja korrariikumine. Politseil on õigus saada pädevalt haldusorganilt teavet rakendatud meetmete kohta.

[RT I 2009, 62, 405- jõust. 01.01.2010]